

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 16822
Tarih : 13.10.2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 13/10/2021 10:57
Sayı: E--120.10-
0894814

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bugüne kadar katı atık emekçileri, sorunlarına çözüm aramak için çalıştaylar düzenlemiş, Bakanlıklarla görüşmeler yapmış, basın açıklamaları yapmış olmalarına rağmen halihazırda bir çözüm bulunamamıştır. Yüzbinlerle ifade edilen ve hiçbir sosyal güvence olmadan günde 12 saatten fazla çalışarak çok cüzi bir kazançla yaşamlarını sürdürmeye çalışan katı atık emekçilerine iş sağlığı ve iş güvenliğine uygun, insana yaraşır iş koşulları sağlanması, kayıt altına alarak sosyal güvenceye kavuşturulmaları, kooperatifleşme, sendikalaşma gibi çözüm önerilerini hayata geçirmeye ve yaşamlarını kolaylaştırmaya yönelik yasama, yürütme ve siyasi irade taraflarla beraber çözüm üretilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

GEREKÇE

Resmi veri bulunmamakla birlikte, Türkiye’de kendi hesabına veya yevmiye usulü çalışan, katı atık, kâğıt vb geri dönüşüm malzemelerini toplayarak yaptıkları işin düşük geliri, sağlıksız ve sosyal güvenceden yoksun koşulları ile geçimini sağlayan yüz binlerce geri dönüşüm emekçisinin bulunduğu tahmin edilmektedir.

Kazançları yeme, içme, barınma gibi temel ihtiyaçları dahi karşılayamayan geri dönüşüm emekçileri geri dönüşüm zincirinde elleriyle ayrıştırdıkları tonlarca atık ile çalışarak ekonomiye çok değer kattıkları halde adil olmayan değer ve gelir bölüşümünden kaynaklı en az kazanmakta, yasal ve ticari düzenlemelerde statüleri tanımlanmadığı için güvencesiz bırakılmaktadırlar. Bu sorunlara kriminalize edilmek de eklenmiştir. Katı atık emekçilerinin statüsüzlüğü, görünmezliği, sosyal güvencesizliği, iş güvenliği olmayan sağlıksız koşullarda çalışmaya ve yaşamaya mahkûm eden mevzuat ve resmî kurumların yaklaşımı insana yakışır iş anlayışı ile bağdaşmamaktadır ve insan onuruna aykırı uygulamalar olmaktadır. Katı atık emekçilerini görünmezliğinden, statüsüzlüğünden kaynaklı sorunlara çözüm üretmeyen, bu meslek erbabını kriminalize ederek bastırmaya çalışan çifte standarda dayanan pratikler sosyal devlet ilkeleri ile, anayasa ve yasalarla da bağdaşmamaktadır.

23 Ağustos tarihinde İstanbul Valiliği tarafından atık toplama ve ayırma faaliyetlerine ilişkin olarak “Şehrimizde izinsiz-ruhsatsız atık toplama ve ayırma faaliyetleri; başta çevre ve halk sağlığı sorunları olmak üzere, kayıt dışı ve sağlıksız koşullarda istihdama yol açmakta, ayrıca kamu zararı ve haksız kazanca sebebiyet vermektedir” ifadeleri ve Bakırköy ve Ümraniye ilçelerinde kâğıt toplayıcılarını engellemek için, belediyeler, muhtarlıklar ve hemşerilerinden destek istenmesi, çekçek tabir edilen atık toplayıcılarının bir daha Bakırköy ve Ümraniye ilçelerinde olmayacağını açıklayan basın açıklaması sonrası bir aya yakın bir süredir geri dönüşüm emekçilerinin depolarına baskınlar düzenlenmesi, emekçilerin çekçeklerine ve topladıkları atıklara el konulması yüzbinlerce emekçinin geçim kaynaklarına yapılabilecek hukuksuz ve adil olmayan bir müdahale olarak tepki yaratmaktadır.

İstanbul Valiliğinin kararı ile emniyet ve belediye görevlileri, Ümraniye, Bahçelievler, Ataşehir Bakırköy ve Sancaktepe bölgelerinde 200’e yakın atık toplama deposuna baskın düzenlemiş, düzenlenen baskınlarda 240 atık kâğıt işçisine cezai işlem uygulanmış, geri dönüştürülen atıklara el konulmuş ve depolar bir şekilde yıkılmış, binlerce sokak işçisi işsiz kalırken, 145’i Afgan göçmenler olmak üzere 286 kâğıt toplayıcı hakkında idari işlem yapılmış, Afgan göçmenler sınır dışı edilmek üzere Tuzla Geri Gönderme Merkezi’ne sevk edilmiştir.

Yine 04.10.2021 tarihinde belediyenin yer göstermesi sonucu konumlandıkları İstanbul Dudullu Kardosan Oto Sanayi Sitesi önünde bulunan atık kâğıt işçilerine yönelik polis ve zabıta baskını biber gazlı, plastik mermili müdahalede bulunulması, 10'dan fazla sokak emekçisinin gözaltına alınması ve 3 sokak emekçisinin çıkarıldıkları mahkemece tutuklanması ile sonuçlanmıştır. Kolluğun baskı ve şiddetiyle karşı karşıya kalan katı atık emekçileri 05.10.2021 tarihinde tüm bu yaşananlar ve üç arkadaşlarının serbest bırakılması talebiyle Ümraniye Kardosan'da gerçekleştirdikleri basın açıklamasında; Valiliğin açıklaması ve uygulaması ile kriminalize edildiklerini, dışlandıklarını, çifte standart uygulamaları ile karşılaştıklarını, “sıfır atık”, geri dönüşüm projelerini yürüten firmalar lehine geçim kaynaklarının ellerinden alınmaya çalışıldığını açıklamışlar ve “Saldırılarla, yoksul insanların yaşamının hiçe sayıldığını” belirterek tepki göstermişlerdir.

Türkiye tarihinin en büyük işsizlik oranlarının yaşandığı, pandemiyle birlikte çalışma koşulları daha da ağırlaştığı böylesi bir dönemde yüz binlerce yoksul ve işsiz emekçiye, göçmene geçim kaynağı olan bu iş sahası bir günde ortaya çıkmadığı gibi sorunlar da bugün ortaya çıkmamıştır. Dolayısıyla bu durumun hak kayıplarına yol açmayan düzenlemeler yapılarak, yasamanın, yürütmenin, siyasi iradenin taraflarla beraber ele alınarak çözüm üretilmesi gereken bir konu olduğu bilinciyle bir araştırma komisyonu kurulması elzemdir.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	<i>Flanm</i>
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	<i>J. Dede</i>
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	<i>G. Kiliç</i>
4	KEMAL PEKÖZ	ADANA	<i>Kemal</i>
5	HABİP EKSİK	İĞDIR	<i>H. Eksik</i>
6	SIDIK TAŞ	SİİRT	<i>S. Taş</i>
7	NURAN İMİR	ŞIRNAK	<i>N. İmir</i>
			
9	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	<i>H. Kaçmaz</i>
10	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	<i>R. Tosun</i>
11	RIDVAN TURAN	MERSİN	<i>R. Turan</i>
12	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	<i>A. Koç</i>
13	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	<i>Ö. Öcalan</i>
14	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	<i>M. Orhan Işık</i>
15	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	<i>E. Aydemir</i>
16	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	<i>Z. Özen</i>
17	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	<i>D. Canbaz Kaya</i>
18	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	<i>H. Özgüneş</i>
19	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	<i>M. Çepni</i>
20	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	<i>A. Kenanoğlu</i>